

ایران

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۴۰۲ ■ شنبه ۴ مرداد ۱۳۹۹ ■ ۴ ذی الحجه ۱۴۴۱ ■ ایران قرن سی و چهار

اعلان جنگ ایران به آلمان

الحاق ایران به اعلامیه ملل متحد

«شهریور» در تاریخ معاصر ایران با جنگ گره خورده است؛ از جنگ جهانی دوم گرفته که در تاریخ ۱۰ شهریور ۱۳۱۸ شعله ور شد تا ۲۰ شهریور ۱۳۲۰ که ایران به اشغال انگلیسی‌ها در آمد و البته ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ که جنگ تحمیلی با حمله صدام آغاز شد. ماه شهریور در اواخر دهه ۲۰ و اوایل دهه ۳۰ برای ایرانیان

دستیابی به مناطق نفت خیز جنوب را بهانه حمله به ایران قرار دادند و در نهایت با فشار به محمدرضا شاه و دولت کاری کردند که ایران علاوه بر اخراج تمامی مهندسان آلمانی از کشور، ۱۷ شهریور ۱۳۲۱ به آلمان رسماً اعلان جنگ بدهد. ونستون چرچیل نخست‌وزیر انگلیس در مهر ۱۳۲۰ خورشیدی به

استالین رهبر شوروی می‌نویسد: «تنها نفعی که ایران برای ما دارد این است که به ما اجازه می‌دهد سدی در برابر پیشروی آلمان‌ها به طرف مشرق ایجاد کنیم و سپس کمک‌های لازم به شما را به منطقه دریای خزر برسانیم. اگر شما می‌خواهید از ۵ یا ۶ لشکری که در ایران دارید برای جنگ در جبهه روسیه استفاده کنید ما مسئولیت حفظ نظم در سراسر ایران و بهبودی وضع راه‌های این کشور را به عهده می‌گیریم.»

آلمان که در دوره پهلوی اول کشور دوست محسوب می‌شد و رابطه نزدیکی بین رضاشاه و آدلف هیتلر وجود داشت (تاجایی که هیتلر نوروز ۱۳۱۷ پیام تبریک برای رضاشاه ارسال کرد) دو سال بعد از سقوط رضاشاه (شهریور ۲۰) و در روزهایی که ارتش نازی در آستانه شکست بود به کشور دشمن بدل شد؛ اگرچه که هیچگاه نبردی رودرو بین ایران و آلمان شکل نگرفت. سه روز بعد از اعلان جنگ ایران به آلمان دولت‌های شوروی، امریکا، انگلیس و عراق به دولت ایران برای ورود به جنگ علیه دولت‌های محور یا متحدین تبریک گفتند و همین موضوع زمینه الحاق ایران به اعلامیه ملل متحد را در تاریخ ۲۲ شهریور ۱۳۲۱ فراهم کرد. وزیر مختار وقت ایران محمد شایسته این سند را در واشنگتن امضا کرد. اصول اساسی که کشورها در این اعلامیه به آن متعهد می‌شدند شامل بکارگیری تمامی نیروهای خود در جنگ علیه دولت‌های محور و اجتناب از صلح جداگانه با دولت‌های محور (متحدین) بود. اعلامیه ملل متحد که به پیشنهاد فرانکلین روزولت تهیه شده بود ابتدا در اول ژانویه ۱۹۴۲ (دی ۱۳۲۰) از سوی نمایندگان چهار قدرت اصلی متفقین یعنی روزولت رئیس جمهوری امریکا، ونستون چرچیل

نخست‌وزیر بریتانیا، ماکسیم لیونوف نماینده شوروی و ت.و. سونگ نماینده چین برای هم پیمان شدن علیه ارتش متحدین امضا شد و روز بعد نمایندگان ۲۲ کشور دیگر، از جمله نمایندگان دولت‌های در تبعید و کشورهای اشغال شده از سوی ارتش متحدین مانند نروژ و لهستان آن را امضا کردند و در شهریور ۱۳۲۱ (حدود ۹ ماه بعد از امضا اولیه) ایران هم به آن پیوست. در این بین البته ایران با امضا و پیوستن به اعلامیه ملل متحد به دنبال آن بود که در اوج شکست‌های ارتش کشورهای محور در صورت پایان جنگ جهانی دوم؛ سهمی از معادلات جهانی پیدا کند و فشار ارتش انگلیس و شوروی را کاهش دهد. تجربه جنگ جهانی اول که هیچ نماینده‌ای از ایران برای حضور در کنفرانس صلح و رسانی در پایان جنگ دعوت نشد درس مهمی به مقامات ایران داده بود و مسئولان وزارت خارجه در سال ۱۳۲۱ می‌خواستند که جلوی تکرار چنین تجربه احتمالی را بگیرند؛ اتفاقی که البته در عمل هم افتاد زیرا هنگامی که مقدمات کنفرانس سان‌فرانسیسکو (کنفرانس تشکیل سازمان ملل متحد) آماده شد تنها کشورهایی که تا مارس ۱۹۴۵ اعلامیه ملل متحد را امضا کرده بودند به این کنفرانس دعوت شدند که ایران هم یکی از این کشورها بود. در واقع اعلامیه ملل متحد زمینه‌ساز تشکیل سازمان ملل متحد بعد از جنگ جهانی دوم شد.

نان‌ها خود را کی نیست!

نان تهران قابل خوردن نیست و تازه این نان غیر ماکول هم بقدر کافی به دست نمی‌آید چون نان سیلو کفایت اهالی تهران را نمی‌دهد مردم ناچار هستند از نانوائی‌های مختلف نان خریداری نمایند و بعد از ساعت‌ها معطلی نانی که به‌دست آنها می‌آید مرکب از موادی است که معلوم نیست چیست؟

معروف است که برخی نانوائی‌های تهران و خصوصاً آنهایی که نسان تافتون و نان بربری و سایر نان‌هایی که از نوع سنگک نمی‌باشد می‌فروشند، عده‌ای را دور خیابان‌ها و کوچه‌ها انداخته و نان‌های خشک و سبوس را از خانه‌دارها خریداری می‌نمایند که بعد آنها را در آرد داخل کرده و به خورد مردم بدهند!

وقتی از خود نانواها سؤال می‌شود که این چه نانی است به دست مردم می‌دهید، در حضور بازرس‌های دولت می‌گویند ما عین آردی را که دولت به ما می‌دهد، طبخ می‌نماییم و اگر قبول ندارید از بازرس پرسیدم. حیرت می‌کنیم چطور شد که دولت دو هفته بعد از برداشت محصول و با رعایت اینکه محصول امسال از حیث خوبی و فراوانی از بیست سال قبل به این طرف بی‌نظیر بوده چنین آردی را برای نان پختن به نانواها می‌دهد. اگرکن وضع

نان ما این طور باشد در زمستان چه خواهد شد؟! آیا دولت مناظر فجیع زمستان گذشته؛ کمبود، گرسنگی و بدی‌نان را در خاطر ندارد و آیا متوجه نیست که تأمین خواربار کشور برعهده دولت است؟ گرچه اخیراً راجع به این موضوع در مجلس شورای ملی استیضاح شده با این وصف دولت و آقای دکتر میلسپو نباید به امر خواربار با نظری اعتباری نگاه کنند؟

ایسن روزها از لحاظ تأمین خواربار زمستان خیلی ذی‌قیمت است اما با کمال تأسف مشاهده می‌کنیم که در چنین روزهایی که قاعدتاً باید همه چیز و خصوصاً نان فراوان باشد، نانی که به‌دست مردم می‌رسد مرکب از مواد نامعلومی است که خوردن آن تولید اختلال معده و بیماری می‌کند! سال گذشته اگر عده زیادی بر اثر کمی خواربار و بدی و کمیابی نان درمند، در فصل زمستان بود و هر عاقلی یقین داشت که دولت از این آزمایش تلخ تا پایان عالم درس عبرت گرفته است. اما امسال با اینکه هنوز هوا گرم است و شاید در بعضی از نقاط ییلاق هنوز گندم را درو نکرده باشند، معذک مردم در پی نان از این در به آن در می‌زنند و پس از ساعت‌ها معطلی یک نان غیر ماکول به دست‌شان می‌رسد که نمی‌توانند تناول نمایند.

این چه موادی است که با این فراوانی گندم در نان می‌ریزند و مردم چه گناهی کرده‌اند که باید محکوم به خوردن این مواد غیر ماکول و تولید‌کننده بیماری بشوند. آیا آقای دکتر میلسپو از وضع نان بی‌خبر هست و اگر بی‌خبر هستند برای چه باید بی‌خبر باشند؟

پارسال عذر دولت این بود که در ایران گندم نیست و به همین جهت مردم از گرسنگی مردن اما امسال دیگر چه عذری دارد؟ آقای میلسپو و دولت که با این فراوانی محصول نتوانند نان مردم را تأمین نمایند چگونه از عهده رفع مشکلات دیگر برمی‌آیند؟

حالا که نان این قدر کم و ناماکول باشد قطعاً در زمستان نایاب خواهد شد و چون ذخیره خواربار مردم و خانه‌دارها در سال گذشته به پایان رسیده تلفات قطعی و گرسنگی و امراض ناشی از گرسنگی در زمستان آینده خیلی زیادترو هولناک‌تر خواهد گردید.

روزنامه کوشش-سه‌شنبه ۱۵ شهریور ۱۳۲۲

مساده دوم - در نقاطی که به موجب ماده اول مایه کوبی عمومی و اجباری از طرف وزارت بهداشتی اعلان می‌شود، عموم ساکنین مکلف هستند مایه کوبی نمایند.

تبصره - مایه کوبی عمومی و اجباری مجانی است و هیچگونه تحمیلی به اهالی نخواهد گردید.

ماده سوم - متخلفین از این قانون طبق ماده ۲۲ قانون طرز جلوگیری از بیماری‌های آمیزی و واگیر مصوب خرداد ۱۳۲۰ مورد تعقیب و مجازات خواهند شد.

ماده چهارم - این‌نامه اجباری این قانون از طرف وزارت بهداشتی تدوین و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارده می‌شود.

نخست‌وزیر- علی سهیلی ، وزیر بهداشتی - امان‌الله ارلانی روزنامه اطلاعات-دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۳۲۲

انحلال وزارت خواربار

لایحه انحلال وزارت خواربار از طرف آقای علی سهیلی نخست‌وزیر بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی گردید:مجلس شورای ملی نظر به اینکه به استناد تبصره ۳ ماده اول قانون اختیارات دکتر میلسپو مورخه ۱۳ اردیبهشت ۱۳۲۲ اداره قسمت‌های خوارباری وزارت خواربار، بنا به پیشنهاد

وزارت خواربار و رئیس کل دارایی و تصویب هیأت دولت تحت اختیار رئیس کل دارایی گذاشته شده و به این ترتیب نگاهداری بقیه سازمان وزارت خواربار دیگر موردی ندارد. ماده واحده ذیل برای تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم می‌شود. ماده واحده - مجلس شورای ملی به دولت اجازه می‌دهد که از تاریخ تصویب این قانون وزارت خواربار را منحل و سازمان آن را ضمیمه وزارت دارایی نماید.

نخست‌وزیر - وزیر خواربار - وزیر دارایی روزنامه کوشش - جمعه ۲۴ تیر ۱۳۲۲

شیوع بیماری‌های واگیر در مرکز و شهرستان‌ها

مایه کوبی اجباری

این لایحه را آقای وزیر بهداشتی برای تصویب تقدیم مجلس نموده‌اند:مجلس شورای ملی بطوری که خاطر نمایندگان محترم مستحضر است بیماری تیفوس و تیفوئید در مرکز و شهرستان‌ها بروز و شیوع نموده و گاهی آبله هم در بعضی نقاط دیده شده است. اصولاً یکی از وسایل مهم مبارزه با این نوع بیماری‌های واگیر مایه کوبی عمومی و اجباری است. بدیهی است عسرت اعاشه (سختی زندگی) اهالی نیز سبب زیادید بیماری شده و می‌شود. فعلاً از نظر بهداشت عمومی و برای اینکه در موارد لازمه قانوناً بتوان اقدامات مؤثره نسبت به جلوگیری از شیوع این نوع بیماری‌ها نمود، لایحه ذیل ضمن چهار ماده تقدیم مجلس شورای ملی و تقاضای تصویب آن دارد.

ماده اول- وزارت بهداشتی مجاز است به منظور تأمین تدابیر پیشگیری و مبارزه بر ضد بیماری‌های همه گیر، در مواقع لازمه و در نقاطی که مقتضی بداند مایه کوبی عمومی و اجباری را اعلان نماید و همچنین وزارت بهداشتی مجاز است در مواقع شیوع بیماری‌های واگیر و همه گیر، مبتلایان را اجباراً منفرد و در بیمارستان‌های مربوط بستری و تحت معالجه قرار دهد و وزارت بهداشتی مجاز است منازل آلوده به بیماری‌های فوق را مطابق اصول فنی پلشتیری نماید و صاحبان منازل باید با بازسان بهداشتی در این باب مساعدت و همکاری نمایند.

تأسیس محبس اطفال

دراثر بازدیدی که آقای علی اصغر حکمت، وزیر دادگستری از زندان موقت نمودن، چون مشاهده شد که متهمین بین دوازده و هیجده سال با سایر متهمین در یک زندان بازداشت شده‌اند و در نتیجه

معاشرت اخلاقی آنان فاسد خواهد شد، دستور داده شد به فوریت زندان این قبیل متهمین از زندان سایرین جدا گردد و به اداره کل شهربانی هم اعتبار کرایه خانه و خرید اثاثیه و سایر لوازم از طرف وزارت دادگستری داده شد و به همین زودی محبس اطفال جداگانه تأسیس خواهد شد.

روزنامه اطلاعات- شنبه ۱ خرداد ۱۳۲۲

۲۳ فروردین

مصطفی مصباح‌زاده مدیر وقت روزنامه کیهان، به سمت ریاست اداره کل انتشارات و تبلیغات منصوب شد.

۱۳۲۲
1943

۲ اردیبهشت

وزیر مختار انگلیس در تهران، در یک دستور مداخله جوانانه به علی سهیلی نخست‌وزیر، خواستار توقیف روزنامه «تهران مصور» به‌دلیل چاپ کاریکاتور وزیر مشاور و نماینده انگلیس در تهران شد.

۱۴ اردیبهشت

مجلس، واگذاری اختیارات فوق‌العاده مالی و اقتصادی به «آرتور میلسپو» امریکایی را تصویب کرد.

۵ خرداد

وزیر مختار انگلستان در نامه‌ای به وزیر خارجه کشورش نوشت: «باید خود را خوشبخت بدانیم که در چنین کشور آشفته‌ای (ایران) بیش از آنچه که مورد نظرمان بود، به‌دست آوردیم.»

۱۵ تیر

هیأت وزیران با درخواست امریکا مبنی بر توقیف بهای تلگراف‌های سربازان امریکایی موافقت کرد.

۱ مرداد

سپهبد حاجعلی رزم‌آرا به ریاست ستاد ارتش منصوب شد.

۶ مرداد

تحصیل و آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان در مدارس کشور، اجباری، مجانی و عمومی شناخته شد.

۱۳ مرداد

قانون تبعید و شلاق زدن دزدها، جیب‌برها، چاقو‌ش‌ها و اشخاص بدسابقه به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

۱۸ مرداد

لایحه استخدام یک مستشار امریکایی برای اداره شهربانی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

۱۷ شهریور

دولت ایران تحت فشار متفقین به آلمان اعلام جنگ داد.

۲۰ شهریور

کنسول‌های شوروی، امریکا، انگلیس و عراق در تبریز، به دولت ایران برای ورود به جنگ علیه دولت‌های محور تبریک گفتند.

گردآوری: محمد گرشاسبی

۱۳۲۲
1943